

ΤΑ ΠΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΚΟΛΑΣΙΣ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

Τι γράφει ένας Γερμανός συγγραφέας. Η ζωή των καταδικών. Ο άνθρωπος που έκανε έσπιτες να έρθει ένα φανταστικό ηπ- σκυρό. Ο κατχθενικός Πελάγης και το εμπόριό του. Οι «χαφιέδες» των φυλακών. Η τραγική τύχη τεσσάρων Αράβων. Η σκληρότης των φυλακών, κτλ. κτλ.

ΡΚΕΤΑ έχουνε γραφή ως τώρα για τα τοια περίφημα Γαλλικά κείμενα της Νέας Γουί- νίας και πρό πάντων για το ένα απ' αυτά, το πιο περίφημο, τη Νήσο του Διαβόλου. Μά ή πιο ενδιαφέροντα περιγραφή βρίσκεται στο βιβλίο που εξέδωσε τελευταία στο Βερολίνο με τον τίτλο «Το Νησί των Καταδικών». Ο Γερμανός συγγραφέας Έτιχζόφφερ, επί τη βάσει των αφηγήσεων ενός οι κλειστούτου, του Άλφόνσου Πάουλ Σβάρτς, που έγινε έ- κει καταδικασμένος επί δεκαετία χρόνου.

Ο Άλφόνσος Σβάρτς είχε γεννηθή στην Κορσική από Άλσατ ές νοτιές και, όταν με- γάλωσε, εγκαταστάθηκε στην Άλσατία. Κατά τον Ερρωπαϊκό πόλεμο στρατολογήθηκε, σαν Άλσατός, στον Γερμανικό στρατό, μα ο Γάλλοι τον κερσίβανε ήλιωτάτη, και ήταν κατέλαβαν την Άλσατία, τον καταδικάζουσι σε καταναγκαστικά έργα, επί συνδρομή εις τον έθρον.

Τον έστειλαν τότε στο κείμενο της Νήσου του Διαβόλου, το οποίο προσοφίεται αποζημιωτικό για τους πολιτικούς καταδικούς.

Το Νησί του Διαβόλου θά ισοφύσει, αν δεν ήταν κείμενο, να λέ- γεται Νησί του Παράδεισου, γιατί έχει θωρακιστά κτίρια, μαγειρικά τοποθεσίες και θαλασσια βλάστηση. Είναι ένα απ' τα πέντε θωρακιστά νησιά του κόσμου. Κάθ ένας είχε πραγματική κόλαση.

Απ' τους 7.000 καταδικούς, που έζησαν στο κείμενο αυτό κατά το διάστημα διαστημα, απ' το 1920, 1927, πεθάνανε οι 4.313, δηλαδή, κατά μέσον όρον, πεντακόσιοι κάθε χρόνο. Έκτός αυτών, 500 έξοι 800 καταδικούς έμνημονεύει ο αποδύσανος και απ' αυτούς 150 περίτοι έξαφ- νίζονται, είτε πεθάνοντας στη ζούγκλα της Βενεζουέλας, αν κατορθώσουν να φτάσουν ως εκεί, είτε παρμόναι στη θάλασσα, που είναι αναγκασμέ- νοι να διατρέψουν κατακλιπώντας.

Το Νησί του Διαβόλου είναι πολύ μικρό. Έχει μήκος ενός μίλιου και πλάτος 300 μέτρων. Σε τρία τέταρ- τα της όρας αυτού να το γρήγορ κινείται ολόκληρο. Είναι κείμενο από δένδρα Κοκό, κινιάνες και χήποις που τους καλλιεργούν οι καταδικούς και ποτάνε για λογαριασμό τους τα προϊόντα τους. Κάθ δύο καταδικούς έχουν από ένα σπιτάκι, με δύο δω- ματάκια και μα κούβια, που μαγει- ρεύουν νόμοι τους το φαί τους, χο- ριστά ή καθένας.

Ο Άλφόνσος Σβάρτς, ήταν απ' τους καταδικούς που περνούσαν σχε- τικώς πιο καλά, γιατί είχε γίνει ά- γαθός σ' άλλους, χάρις στα διάφο- ρα προσόντα του. Πάει θωρακιστά κτίρια, ζούργαρι, έχει σποδιάσει ά- στρονομία, έχει μεταφράσει — έκει στο κείμενο — το Έγγειοίδο του Έλκετίνερ στην γλώσσα Έσπεράν- το, είχε ανέλεκτης έντομον και φε- τών κ' έχει γραφεί ένα βοτανολογι- κό και ωκεανογραφικό βιβλίο, που το έχει μεταφράσει ο ίδιος σε πέντε γλώσσες.

Οι περισσότεροι απ' τους καταδικούς που βρίσκονται στο Νησί του Διαβόλου, έχουν καταδικαστή όσα κατάστασι και συνεπώς είναι άνθρω- ποι έξιστοι και μορφωμένοι. Αλλά, πολλοί απ' αυτούς, έχει κάτο, έχουν χάσει πια τον πάθη, έαπό τους, έχουν πάθει δηλαδή ήθη ή κα- τάπτωσι.

Ένας καταδικός, που άλλοτε ήταν άθεος και ύλιστής, έγινε στο κείμενο θεοσεβής και καθολικός. Είχε μάλιστα μια μεγάλη βιβλιοθή- κη από σπανιότατα βιβλία και τα ποτάνε όλα, για να μορφή τα λε- πτά στους άλλους καταδικούς του, που υποφέρανε οικονομικώς.

Ένας άλλος έγινε ξαφνικά μονομάνης, και κάθε μέρα κατέβαινε στην άβυσσος κ' έκανε βοιές, προσπαθώντας να φτάσει ως τον βυθό της θάλασσας, σ' ένα μέρος στο οποίο συχνά εμφανίζονται καρ- χωρίες. Ο μονομάνης καταδικός άδεια ομορφος έντελώς για τα θαλάσ- σια θηρία, που μπορούσε να εμφανιστούν από στιγμή σε στιγμή και να τον καταβροχθίσουν. Προσπαθός να βοή ένα θησαυρό, στον βυ- θό της θάλασσας.

— Ξέρον, έλεγε στους άλλους καταδικούς, ότι στο μέρος αυτό έ- χουνε δουλιάζει τρεις Σπανιόλες γαλέρες, φορτωμένες με χουράφι,

που το πήγαιναν απ' την Αμερική στην Ίσπανία. Όταν καταστρέ- φανε και λεηλατήσανε τις πολιτίες των Ίνκας, οι Ίσπανοί μαζέψανε όλο το χουράφι που βρίσκανε σ' αυτές και το φορτώσανε σε τρεις γα- λέρες. Τα καράβια αυτά, περνώντας απ' αυτό έδω το μέρος, πέσανε σ' άγρια τρικυμιά και δουλιάζανε και τα τρία, άνορθώς έκει πάλι από έγω και κίνο βοιές. Βρισκόνται σε βάθος δέκα μέτρων, και πολλές φορές, την ώρα που λάμπει ο ήλιος, έγω ίδη το χουράφι τους που ά- στροβολοίται τόσο πολύ, ώστε κάθε φορά αναγκάζονται να κλείνουν τα μάτια μου.

Έννοείται ότι όλα αυτά ήτανε φαντασιοληξίες του, κ' ούτε γα- λέρες είχανε δουλιάζει ποτέ εκεί πέρα, ούτε αναλωμένες χουράφι φε- νόντουσαν πουθενά. Υστερ' από λίγο καιρό μάλιστα, ο μονομάνης α- τός καταδικός πέθανε από έγκεφαλικό πορτό.

Ένας απ' τους περιεργότερους καταδικούς ήτανε κάποιος καταδικό- νιος Πολωνός, ο οποίος είχε καταδικαστή σε καταναγκαστικά έργα, γιατί το 1919, μετά την άνασχη, ανέλαβε έργοιολογικώς απ' το Γαλ- λικό Δημόσιο να καθαρίσει τα πεδία των μαζών από τα πτώματα και να τα θάψει στα στρατιωτικά νεκροταφεία. Κάθ πτόμα όμοιο το έ- φραχνε, κ' όταν έβρισκε στις τσέπες χουράκια ή ποτάνια άντεξιέμε- να, τάψαινε, έπαιρνε και τα έγγραμα τακτότητας του νεκρού και τα έξαφνιζε, για να μη μαθευτή ποτέ ποιος ήταν και ζήτησαν οι συγ- γενείς του το πράγματα που βρέθηκαν έκνον του. Για την δουλιά αυτή πρώτ' του είχε καταδικαστή οι έίσοι έπόν καταναγκαστικά έργα.

Ο Πολωνός αυτός, είχε μια άδελφή πλούσια στη Γαλλία, κ' έ- πειδή δεν έπιτρέπεται στους καταδικούς να παίρνουν χουράκια απ' τις οικογένειές τους, άλλα μόνο πράγματα φαρύσσια, ή εφόφουσα, ή έ- ππια, είχε πείσει την άδελφή του να του στέλνει κάθε τόσο διάφορα πράγματα, που αυτός τα ποτόθ- σε στους άλλους φυλακισμένους ή στους φυλάκες.

Μια φορά την έβαλε να του στεί- λη γενναία φορέματα της τελε- ταίας Παριζιάνικης μόδας. Όταν τα είδαν οι άλλοι φυλακισμένοι, του είπαν πως είχε τρελλάθη. Μα έκαινος ήξερε τι έκανε. Τα μοσο- πούλησε στις γυναίκες των φυλά- κων και τον άξιοπατιών της φουρκιάς, ή όποιες δεν ήτανε εις θέ- σιν να παραγγείλουν φορέματα στο Παρίσι.

Παρ' όλη τη σχετική καλοπέρι- σι που είχε εξασφάλισει, ο Άλφόν- σος Σβάρτς, ώργάνωσε κάποτε μια απόδροσι μαζί με τέσσερες άλλους καταδικούς. Δουλειάνε χουράκι, έ- πι μήνες, μέσα στην κούβια το σπιτιού του, έφτιαξαν μια θάρα, με σανίδες που μαζέψανε απ' τις σκαλωσιές των νεοτιζομένων σπι- τών. Όταν τελείωσαν την κα- τασκευή της, γυείσανε τη θάρα με τρώφα και μια νύχτα σκοτει- νή, τη ρίξανε στη θάλασσα, έπιβ- βαστήσανε κ' ατόι μέσα, και ξε- κινήσανε με την άποψις να φτά- σουν στις άκτές της Βενεζουέλας.

Άλλα πριν περάσει μισή ώρα, συναντήσανε φουρκιστάλοισι. Ο ένας απ' τους δραπέτας δούλωσε τότε κ' έπεισε και τους άλλους να γυείσουν πίσω, αναβάλλοντας την απόδροσι για άλλη φορά, κ' όταν έαναβήσαν στη στεριά, έτρεξε να μαρτυρήσει το πράγμα στην διεύ- θυνσι της φυλακής. Απεδείχθη ύστερα, ότι ήταν ένας απ' τους «χα- φιέδες», τους καταδικούς δηλαδή έκαινος, στους όποιους ή διεύθυνσις της φυλακής δίνει ένα μικρό έπίδομα και τους άφνειο μια σχετική κα- λοπέρισι, για να κατασκοπεύουν τους άλλους φυλακισμένους και να μαρτυρούνε ή να ματαιώνουν κάθε άποπειρα άποδράσεως.

Άκόμη χειρότερη ήταν ή τύχη τεσσάρων Αράβων Άλγερίνων, οι όποιοι είχαν καταδικαστή σε καταναγκαστικά έργα, έπειδή τον καιρό του πολέμου άρνήθηκαν να καταταχθούν στο Γαλλικό στρατό, για να πολεμήσουν. Έπειτα από δέκα έτών ζωή στη φυλακή, είχαν άποταμι- νήσει 3.000 φράγκα, πουλώντας πίτες σκαλιστές, πιστοποιημένα κ' άλλα πράγματα από ξύλο σκαλιστό, που έφτιαναν κατά τις ώρες της να- παταίσσεως. Τότε ένας νέγρος ψαράς, απ' το γειτονικό νησί Κορ- ρού, προσεφέρθη να τους φυγαδεύσει με τη θάρα του, αν τους έδιναν τις 3.000 φράγκα.

Έκείνοι δέχτηκαν, και μια νύχτα τους πήρε στη θάρα του. Μα

Ο Γάλλος ζωγράφος Πουβί ντε Σαδάν

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ

ΤΟ ΦΙΛΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Έκεινος και εκείνη ζούσαν στο μαγετικό Παλέριο. Τα σπίτια τους ήταν γειτονικά και οι κήποι τους χωρρίζονταν απ' ένα χαμηλό φράχτη. Μια μακρινή συγγένεια ένωσε τις οικογένειές τους, και από μικρά παιδιά παίζανε στη μέση και τραγουδούσαν γαϊτο απ' τα δένδρα.

Τα χρόνια κυλούσαν γοργά, γλυκά και άφρόνιστα. Κι' έτσι, χρόνος με τον χρόνο, μεγάλωναν τα δύο παιδιά και μαζί με αυτά και η αγάπη τους, που δεν την υποτιμούντοσαν.

Κι' όταν τη γούσανε από την αγάπη αυτή, την αγνή και παιδική, είχε οριζώσει θαυμάσια μέσα στην καρδιά τους. Τώρα πλέον αυτός είχε μεγαλώσει και ήταν ο γενναίος ιππότης Λόν Μάρκος και εκείνη η ζωοποιή για την όμορφη της Λόνα 'Υακίνθη.

Μα ο πατέρας της 'Υακίνθης ήταν ένας γερο-παράξενος και περιπατητής, σαν όλους τους γέροντες, και όταν έβγαζε το ειδήλιο περιώρισε ασπληρά την κόρη του, μέσα στο σπίτι.

Ο έρωτας όμως ο αληθινός των δύο νέων τους έκανε να βρουν τον τρόπο να σμίγουνε και πάλι.

Πόσο όμορφες νύχτες περνούσανε, οι δύο αγαπημένοι, και πόσο ήσυχές!

Η χαρά τους όμως δεν ήταν κρατάει για κρατάει πολύ. Μια νύχτα τους ανακάλυψε σχιζοφρενισμένος ο πατέρας της κόρης και από τότε κατέβηκε από την ελπίδα της όμορφης 'Υακίνθης. Άλλοι λέγανε ότι την σκότωσε ο σκληροκαρδός δοξασ, πατέρας της, και άλλοι πάλι βεβαίωναν ότι την έβλεπε σε κάποιο μακρινό νηοσπίτη.

Ο ήλιος έγραφε στη δίστι του. Όλα ήταν κρυμένα από χουσίμια. Μια βαρέα και πληκτική γαλήνη απλώνονταν πάνω στο έρημοζο νηοσπίτη της Άγιας Μαργαρίτης.

Άξαφνα, η κοιλιά της τον άρχισαν να ήχουν πένθιμα. Καλύσαν τις άμοιραμένες στην αίθουσα παρθένα τους νοναζέει να δειθούνε δηλητήρια για την ψυχή μιας αδελφής τους που ηρωοσασαυόσε.

Στο βάθος του σκοτεινού κελιού της, ξεπλωμένη άπάνω σε μια μαύρη σανίδα, αγωνιούσε η πιο νέα και πιο όμορφη απ' τις αδελφές. Άλλωμονο! Η όμορφη των μεγάλων ματιών της είχε σχεδόν οβύσει, καθώς είχε οβύσει και κάθε έλπιδα για τη ζωή της...

Γιατί τάχα την έτασαν ο θάνατος τόσο πρόωγα; Στο έρωτήμα αυτό κωκυμά απ' τις μοναχές δεν μπορούσε να δώσει μια συγκεκριμένη απάντησι. Έπειδή όμως ξέφανε ότι την μαυνη αψή, τη νέα και όμορφη, την έφερε στο νηοσπίτη ένας γέροντας πένθιμος και ασπληρό παρουσιαστικό, ο οποίος πλήρωσε πολλά για την διαμονή της, μα δεν ξαναπήγε ποτέ να την δει, σιωπούσαντες όλες προς κάποιο μεγάλο άμαρτημο ψάχνετε να γίνει στην ζωή της η όμορφη έτοιμοθάνατη. Την σεδόντοσαν όμως, απ' όλα ποίχαν αυτή την ιδέα, και την αγαπούσαν γιατί έβιαζε απ' ένα θαυμάσιο και ευγενικό λουλούδι, που από τη λάπη του μαρμαρινότανε, μέσα με την ημέρα, ζωής να ένοχλήση τους άλλους.

πολλές ξεκίνησαν, ο καταδρόμος νέγρους την έρωξε απ' ένα μέρος σπηλιού, όπου η βάρα κόλλησε στη λάσπη του βυθού. Έπειτα σκότωσε και τους τεσσάρους Άραβες και πέταξε τα κομμάτια τους στη θάλασσα. Μα ο ένας απ' τους Άλγερινούς δεν είχε πεθάνει. Κατόρθωσε να μείνει κολλημένος μέσα στο νερό άρκετη ώρα, ως όταν τον περιμάζεψαν ένας άλλος φραγάς. Ο νέγρος απ' το Κορσό ανελέηθη και καταδύστηκε σε είκοσι έτών καταναγκαστικά έργα.

Δραματιζόταται είναι η περιγραφή της ζωής που περνούν οι φυλακισμένοι στη Νήσο του Διαβόλου και τα απάνθρωπα βασανιστήρια που τους επιβάλλουν οι δεσποφίλακες και η φροσύρα. Η ζωή των καταδίκων δεν έχει καμιά σημασία για την διεύθυνσι και το προσωπικό της φυλακής.

Κάποτε στείλιανε έναν κατάδικο να καθαρίσει το τηλεγραφικό καλώδιο απ' ένα μέρος της θάλασης, στο όποιο σχεδόν πάντοτε βρισκόντοσαν σκαλόψαρα. Ο δικτυαχής κατάδικος έκανε καμιά δεκαριά βουτιές, αλλά στην ένδεκατή δεν φάνηκε έπάνω, παρά μόνο το μισό κομμάτι του απ' τη μέση και κάτω, και άφθονο αίμα που έβγαζε την επαφάνια της θάλασης απ' άρκετη έκτασι. Τόν είχε καταβροχθίσει ένα σκαλόψαρο.

Οι φώλακες που παρακολούθησαν τη σπηλι από τη βάρα τους, δεν καταδέχτηκαν ούτε να μαζέψουν τουλάχιστον το μισό κομμάτι του καταδίκου, για να το θάψουν, αλλά το άφησαν εκεί και το φάγανε και αυτό τα σκαλόψαρα.

Η μορφαία στερνή που η ψυχή της έτοιμοθάνατης θα πετούσε στους ουρανούς, όλοένα και πλησιάζει. Η άρρωστη περιμένει καρτερικά τον έξομολογητή, έχοντας προσηλωμένα τα βλέμματά της άπάνω στην εικόνα του Χριστού.

Άξαφνα, άκουσε την πόρτα να ανοίγει σιγά - σιγά, και πάλι σε λίγο να κλείνει.

Κάποια λευκάρα της έδωσε τότε λίγη ζωή και τα μάτια της έλαμπαν παρθένα και τα πανιασμένα χείλη της τρεμούλιασαν, σαν κάτι να φηθίζονε.

Ηελιδόνος, με μάτια μισοκλεισμένα και τρέμοντας όλοέκτομος ο νεαρός έξομολογητής προχώρησε και στάθηκε άπάνω απ' την έτοιμοθάνατη.

— Άδελφέ μου... φηθίσεις απ' έναν άπέραντο τόνο.

Και το λευκότατο μιστό του, που το έβενινα μαλλιά του το στόλιζαν σαν ένα μαγετικό στεφάνι, έβγαζε βαρύ προς το άδύνατο στήθος του.

Στο άκουσμα της φωνής αυτής η έτοιμοθάνατη έννοιωσε μια γλυκιά ανατριχίλα, που της έδωσε κομμάτι και πνοή ζωής. Άνασάκουσε το κεφάλι της και φηθίσεις με την ψυχή στο στόμα:

— Άδελφέ μου!

Τα μάτια της κωροφώθησαν πάνω στο πρόσωπο του έξομολογητού και το πνεύμα της στήθος φούσκωσε, σαν κίημα άφρησμένης θάλασης. Τόν είδε... Τόν γνώρισε... Τα χείλη της σάλεσαν τρεμούλιαστά:

— Άδελφέ μου! Άγαπημένε μου! Μάρκο!...

Και μαζί με τα λόγια αυτά πέταξε και η ψυχή της στα οθάνια.

Ένα θείο γαϊόγελο φάτιζε τόρρα τ' άρχού της πρόσωπο.

Τρελλός απ' τον άπειρο πόνο του ο νέος σιγίχθηκε άπάνω της. Άναστένάζοντας θαυμά άγνώστιας το νεκρωμένο σώμα της άνατριμένης του και κόλλησε τα χείλη τον πάνω στο δικό της χείλη, απ' ένα πωάωρο, παρατεταμένο αόρατο, σαν να θέλει να της δώσει τη στερνή του πνοή...

Η νοναζέει, η όποιες περνούσαν εκείνη τη στιγμή έβλεπε απ' το κελί του θανάτου, άκουσαν μια μισόβουτη κραυγή αγωνίας και πόνου. Κι' όταν τότεμψαν απ' άνοιξον την πόρτα βοήθησαν προσωστά σε δύο — και δυο απ' έναν, όπως περιμέναν — νεκρούς σχιζοφρενισμένους τρελλιά, παράφορα, απ' άγνομία, την άγνομία του έρωτα και του θανάτου.

Η ήρωμένη του νηοσπίτηού πόλες έβγαζε τα έτοιμά αυτά πειριστατικό, για να προλάβη την κωρολοισιά του κόσμου, διάταξε να θάψουν άμέσως, χωρικά την ίδια νύχτα, τους δύο νεκρούς.

Κι' η νοναζέει, ίσως απ' τη βία τους, έσκαφαν ένα νονάρα τάφο και έθαψαν τον Μάρκο και την 'Υακίνθη, τον ένα πλάι στον άλλο, όπως τους βοήσανε στο νεκρωτό της νέας κληνιά.

Ύστερ από χρόνια το τραγικό τέλος των δύο έρωτευμένον νέων του Παλέριου μαθεύτηκε παντού. Και σίγουρα όποιος άνεβαίνει στον έβου του νηοσπίτηού της Άγιας Μαργαρίτης του Παλέριου, για να απολαύσει την θαυμάσια δίστι του ήλιου, βλέπει λίγο πριν φθάσει στο νηοσπίτη, σε μιάν άβρη του δρόμου, δύο έπιτομίες, και ανάμεσα στους κωσπίτες των δένδρων αυτών είναι μικρό μωσαϊκό σπαράκι με τα όνόματα του Μάρκου και της 'Υακίνθης. Κι' όταν γυρφή να ζητήση πληροφορίες απ' τον οδηγό του για τον τάφο αυτών, παίρνει την απάντησι απ' τον ήλιο που γέρνει στη δίστι του, κόκκινος και ματωμένος, σαν να βοτίζητηκε στο αίμα των άδικωγαυμένων ύπόδρων...

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

— Η άρχωσιτία δεν πρέπει να μιζ έμποδίζει να κάνουμε το καλό. Γιατί είναι προτιμότερο να χώνονται η έπιπορησιες μας στα χείρια των άμαρτωσων, παρά στα χείρια τα δικά μας.

Σααδ ή

— Ο τελειότερος άνθρωπος είναι εκείνος που ξέρει να έπιφέρει της άδικιες που τον χτυπούν.

Μένανδρος

— Η γλώσσα της καρδιάς είναι τα μάτια.

Γαλλική παροιμία

— Κάλιο μια σγγία τύχης παρά έκατό λίρες σοφία.

Άγγλική παροιμία